

Bezuidenhoutseweg 60, 2594 AW 's-Gravenhage

Postbus 90525, 2509 LM 's-Gravenhage

Telefoon (070) 3 499 740

Website: www.vcp.nl

VCP-Reactie: Internetconsultatie Verzamelwet Pensioenen 2019

Op 2 mei jl. is de internetconsultatie gestart voor de Verzamelwet Pensioenen 2019. De Vakcentrale voor Professionals (VCP) heeft kennisgenomen van de voorstellen, die zijn opgenomen in de Verzamelwet Pensioenen 2019. Over een aantal onderdelen van dit wetsvoorstel is de VCP positief. Op andere onderdelen is zij kritisch of vraagt zij om verduidelijking. De VCP maakt graag gebruik van de mogelijkheid om via de internetconsultatie haar inbreng bij u kenbaar te maken.

Deze Verzamelwet pensioenen 2019 bevat onder meer wijzigingen in het kader van de volgende onderwerpen:

1. Waardeoverdracht
2. Gegevenslevering DNB
3. Overbruggingspensioen
4. Medezeggenschap kleine ondernemingen
5. Premiebetaling op basis van feitelijk verloonde bedragen per maand
6. Aanwijzingsbevoegdheid toezichthouder.

1. Waardeoverdracht

Omgangsrecht m.b.t. instemming afkoop over 2017

In de Wet waardeoverdracht klein pensioen is onder meer geregeld dat kleine pensioenen niet meer eenzijdig mogen worden afgekocht binnen zes maanden na twee jaar na einde deelneming. Er is in overgangsrecht voorzien voor kleine pensioenen die zijn ontstaan in het jaar 2017. De pensioenuitvoerder heeft voor deze kleine pensioenen op zijn vroegst twee jaar nadat de deelneming is geëindigd het recht op afkoop. Bij deze afkoop geldt dat de gewezen deelnemer moet instemmen met de afkoop. Er geldt voor de aanspraken uit 2017 geen zes maandentermijn waarin de pensioenuitvoerder een eenzijdig afkooprecht heeft. Vanuit de uitvoeringspraktijk is aangegeven dat dit overgangsrecht niet goed werkbaar is. Pensioenuitvoerders zouden hun (vaak geautomatiseerde) afkoophandelingen moeten aanpassen voor een zeer beperkte periode. Daarom wordt voorgesteld om de huidige eenzijdige afkoopmogelijkheid binnen zes maanden na twee jaar na einde deelneming nog volledig van toepassing te verklaren op alle kleine pensioenen die zijn ontstaan voor 1 januari 2018.

De VCP is van opvatting dat pensioen uitgesteld loon is ten behoeve van de oudedagsvoorziening na de werkzame periode. De VCP is hierom zeer kritisch op de mogelijkheid tot afkoop, die sinds 2007 met de totstandkoming van de Pensioenwet mogelijk is gemaakt met als doel de administratieve lasten te beperken. Dit niet alleen omdat dit ertoe kan leiden dat mensen met veel korte dienstverbanden derhalve niet toekomen aan het opbouwen van een gedegen oudedagsvoorziening, doordat het pensioen wordt afgekocht. Maar juist omdat de VCP van opvatting is dat alle werkenden een gedegen pensioen moeten (kunnen) opbouwen. Door de flexibilisering op de arbeidsmarkt is het in het belang van pensioendeelnemers dat (kleine) pensioenaanspraken hun pensioenbestemming behouden en bereiken. De VCP onderschrijft van harte het doel van de Wet waardeoverdracht kleine pensioenen. Wel vindt de VCP dat in brede zin terughoudendheid moet worden betracht bij het inperken van het bezwaarrecht van individuele pensioendeelnemers. De VCP is hiertoe eerder zeer kritisch op geweest bij de afschaffing van dit recht bij de verhoging van de pensioenrichtleeftijd en heeft destijds gepleit voor een transitiemaatregel.

Reactie VCP:

De VCP kan zich echter in dit geval vinden in deze aanpassing vanuit het communicatieve oogpunt. Dit omdat er pensioenfondsen zijn die reeds aangekondigd hebben aan hun deelnemers dat kleine pensioenen over 2017 zullen worden afgekocht (te effectueren in 2019). Een aanpassing zou ertoe leiden dat dat communicatie uit het verleden moet worden herroepen. Dit terwijl zij door deze wet zonder aanpassing dan eerst instemming hiervoor moeten vragen aan de deelnemer. Vanuit de reeds gevoerde communicatie richting deelnemers en de uitvoeringspraktijk onderschrijft de VCP om tijdelijk de huidige eenzijdige afkoopmogelijkheid zonder individuele instemming voor de transitieperiode van toepassing te verklaren.

Governance VO en BO bij waardeoverdrachten kleine pensioenen

In de huidige praktijk hebben het verantwoordingsorgaan (VO) danwel het belanghebbendenorgaan (BO) advies- danwel goedkeuringsrechten in het geval er sprake is van een gedeeltelijke overdracht van verplichtingen, dan wel de overname van verplichtingen bij een inkomende bulkoverdracht. De wetgever acht het niet gewenst dat er van advies- danwel goedkeuringsrechten sprake is bij overdrachten van bestaande kleine aanspraken en is van mening dat hun advies respectievelijk goedkeuring alleen zou moeten toezien op het beleid van het fonds in het kader van het al dan niet meedoen aan de overdracht van bestaande kleine aanspraken. Er wordt voorgesteld dat in dit wetsvoorstel te verduidelijken. Daarbij wordt meegenomen dat *inkomende* waardeoverdrachten buiten het advies- en goedkeuringsrecht vallen, op grond van de 'Wet waardeoverdracht klein pensioen' zijn pensioenuitvoerders verplicht deze te accepteren. De overwegingen zoals hiervoor geschetst, gelden ook voor het intern toezicht. Raden van toezicht hebben een goedkeuringsrecht bij gehele of gedeeltelijke overdracht van de verplichtingen van het pensioenfonds of de overname van verplichtingen door het pensioenfonds. Dezelfde regeling wordt voor deze fondsorganen voorgesteld.

Reactie VCP:

Het bestuur van het pensioenfonds beslist allereerst of er al dan niet gebruik wordt gemaakt van het recht op waardeoverdracht van reeds bestaande kleine pensioenen. Dit omdat er voor pensioenfondsen een recht en geen plicht is over te gaan tot automatische waardeoverdracht van reeds bestaande kleine aanspraken. De VCP is echter van mening dat het voor de hand ligt dat er over dit besluit door het bestuur wel verantwoording wordt afgelegd, danwel bij het voorgenomen besluit advies wordt ingewonnen bij de medezeggenschaporganen van het pensioenfonds. De VCP is het eens met de wetgever dat het VO en BO niet over individuele waardeoverdrachten gaan en onderschrijft de keuze dat pensioenuitvoerders nieuwe kleine pensioenaanspraken verplicht moeten accepteren. Dit om de doelstelling van de wet ook daadwerkelijk te behalen.

Echter de oude bulk opgebouwde aanspraken, die aan een nieuwe pensioenuitvoerder worden overgedragen tot aan 2020 (hiervoor komt een sectorbreed plan van aanpak voor een zorgvuldig en gefaseerd proces) verdient volgens de VCP meer aandacht. Indien deze grote stroom mogelijk tot problemen leidt door overname van deze verplichtingen door het pensioenfonds, is het logisch tot 2020 het VO en het BO hierover wel degelijk verantwoording c.q. adviesrecht te geven. Dit omwille van de bescherming van de zittende populatie van pensioendeelnemers. Dit moet volgens de VCP verder gaan dan alleen het geven van rechten bij het besluit van het al dan niet meedoen aan de overdracht van bestaande kleine aanspraken. Hierover dient volgens de VCP door het bestuur met het VO en BO afstemming c.q. overleg plaats te vinden en er dient door het bestuur inzichtelijk te worden gemaakt dat de te verwachten effecten voor de deelnemers minimaal en te verantwoorden zijn.

2. Gegevenslevering DNB

Middels een aanpassing mag DNB ook gegevens over aantallen (actieve) deelnemers van verzekeraars en premiepensioeninstellingen op instellingsniveau aan Stichting Pensioenregister (SPR) voor de financiering van SPR aanleveren. Dit gebeurt al bij pensioenfondsen. Hierbij geldt dat SPR de gegevens enkel mag gebruiken voor het factureringsproces.

Reactie VCP:

De VCP vindt het goed en logisch dat de gegevensaanlevering voor alle uitvoerders gelijk wordt getrokken. De VCP onderschrijft de aanpassing. Wel vraagt de VCP zich af hoe SPR voor deze voorgenomen wetswijziging aan de deelnemersaantallen kwam van PPI's en verzekeraars en of deze aantallen over voorgaande jaren zijn te verifiëren en te controleren. Dit gezien het feit dat de kosten voor de ontwikkeling en het beheer van de SPR worden gedragen door pensioenuitvoerders en de SVB en de hoogte van de kosten naar rato van het aantal deelnemers wordt vastgesteld. De VCP verzoekt u hierover nader inzicht te verschaffen.

3. Overbruggingspensioen

Middels een wijziging wordt het voor deelnemers (gaat om circa 100 deelnemers bij verzekeraars en enkele duizenden bij pensioenfondsen) - die langer dan 5 jaar voor AOW-gerechtigde leeftijd hun aanvullend pensioen hebben laten ingaan - mogelijk, om alsnog een variabilisering aan te brengen binnen hun aanvullend pensioen om een AOW-gat te kunnen overbruggen. Eerder bestond hiervoor alleen een regeling (spijtoptantenregeling) voor mensen die vóór 1 januari 2016 met vervroegd pensioen waren gegaan. Echter omdat de verhoging van de AOW-leeftijd slechts vijf jaar van tevoren wordt aangekondigd kunnen ook mensen van na 31 december 2015, die vervroegd met pensioen zijn gegaan, te maken krijgen met een hogere AOW-leeftijd dan waar zij op gerekend hadden en daardoor met een AOW-gat. Ook zij kunnen nog een keer extra hun pensioen variabiliseren. De spijtoptantenregeling komt hiermee te vervallen.

Reactie VCP:

Deze regeling vindt de VCP voor de getroffen deelnemers een sigaar uit eigen doos. De VCP is van mening dat het probleem dat de overheid heeft gecreëerd door de AOW-leeftijd in 2013 (als crisismaatregel) extra snel te verhogen op het bord wordt gelegd van de deelnemers. De VCP pleit er al geruime tijd voor om de versnelde verhoging van de AOW-leeftijd terug te draaien. Dit omdat zij van mening is dat mensen zich hier onvoldoende op hebben kunnen voorbereiden en er sprake is van een mismatch op de arbeidsmarkt tussen de feitelijke en de wettelijke AOW-leeftijd. Het is dan ook terecht dat dit op een ongelukkige manier wordt erkend door het kabinet met dit voorstel. Wellicht kan de maatregel voor deze duizenden mensen enige ruimte bieden. Hierom wijst de VCP de maatregel niet van de hand, maar ziet zij het als een doekje voor het bloeden. De echte discussie over de mismatch tussen de feitelijke AOW-leeftijd en de wettelijke AOW-leeftijd wordt hier niet mee aangegaan en opgelost.

Daarnaast wijst het kabinet in de Memorie van Toelichting naar de verantwoordelijkheid van pensioenuitvoerders om deelnemers te wijzen op de consequenties (financiële gevolgen) van het langer dan 5 jaar naar voren halen van aanvullend pensioen. De VCP vindt dit geen eerlijke verwijzing, aangezien ook pensioenfondsen geen weet hadden van - en zichzelf en hun deelnemers niet hadden kunnen voorbereiden op - de extra versnelde verhoging van de AOW als crisismaatregel. Ook wijst de VCP bij deze maatregel graag op de daarbij komende complexiteit en gevolgen voor de uitvoering en administratie van de pensioenregelingen van deze deelnemers en de mogelijke financiële gevolgen voor deze deelnemers van het wederom variabiliseren van het aanvullend pensioen.

4. Versterken medezeggenschap pensioen bij kleine ondernemingen

Met dit wetsvoorstel wordt uitvoering gegeven aan de toezegging om de bevoegdheden van de personeelsvergadering en personeelsvertegenwoordiging op enkele punten wettelijk te versterken, zoals tevens is aanbevolen door de Sociaal-Economische Raad (SER).

Kortgezegd wordt de werkgever verplicht aan de PV en PVT schriftelijke informatie (indien schriftelijk voorhanden is) over pensioen te verstrekken indien een wijziging meer dan een kwart van de werknemers raakt (informatieplicht). De PVT en PV krijgen een informatierecht zodat zij de benodigde informatie (die het collectief van werknemers raakt) verkrijgen die nodig is om hun taak goed te kunnen vervullen. Daarnaast komt er een initiatiefrecht voor de personeelsvertegenwoordiging.

Hiermee wordt expliciet bepaald dat de personeelsvertegenwoordiging het onderwerp pensioen kan agenderen voor overleg en de ondernemer vervolgens ook verplicht is hierover in overleg te treden. Hiermee wordt het onderwerp pensioen nadrukkelijk onderwerp van overleg. De regering verwacht dat door deze explicitering werkgevers en werknemers zich beter bewust worden dat zij medezeggenschapsbevoegdheden hebben ten aanzien van de arbeidsvoorwaarde pensioen.

Reactie VCP:

De VCP onderschrijft deze wijzigingen die naadloos volgen op het SER-advies hierover uit februari 2017. Eerder reageerde de VCP op de brief van minister Koolmees hierover dat zij de voorstellen een goede middenweg vindt. Een verdergaand instemmingsrecht zou tot hoge advieskosten kunnen leiden, waardoor werkgevers mogelijk zouden afzien van het aanbieden van een pensioenregeling met als risico dat werknemers bij deze kleine bedrijven helemaal geen aanvullend pensioen meer opbouwen.

Het is echter wel zaak dat deze wijzigingen in taken en bevoegdheden ook daadwerkelijk gaan landen bij PV's/PVT's en bij kleine werkgevers. Hierover wordt nu overleg gevoerd in de SER om een handreiking te maken om hen hierover te informeren. De SER ziet hierbij tevens een rol voor pensioenadviseurs en accountants. De VCP is echter van mening dat hier ook een belangrijke rol ligt voor dit kabinet. De VCP mist in de kabinetsreactie op het SER-advies dan ook de eigen verantwoordelijkheid van dit kabinet om te zorgen voor onafhankelijk en betaalbaar pensioenadvies voor kleine ondernemingen en hun werknemers. De VCP vindt een extra algemene informatiebron vanuit de overheid dan een logische stap, in tegenstelling tot de minister. Dit is in het bijzonder gezien het feit dat vakorganisaties vaak niet of nauwelijks betrokken zijn bij pensioenregelingen in deze kleine bedrijven en daarmee weinig kunnen betekenen voor deze pensioendeelnemers. De VCP verzoekt u om alsnog te kijken of een extra algemene informatiebron vanuit de overheid binnen deze Verzamelwet en de verdere behandeling van dit wetsvoorstel gestalte kan krijgen.

5. Premiebetaling op basis van feitelijk verloonde bedragen per maand

Middels een aanpassing van de wet krijgen pensioenfondsen die op basis van actuele loongegevens administreren een wettelijk middel in handen om iedere maand een betaling van de pensioenpremie door de werkgever af te dwingen. Nu kan dat alleen een maand na afloop van elk kwartaal, waardoor deze fondsen in de praktijk tegen problemen aanlopen. Dit artikel is goed toepasbaar indien pensioenfondsen ten behoeve van de premiebetaling een zogenoemde voorschotsystematiek hanteren, maar niet voor fondsen die actueel administreren.

Reactie VCP:

De VCP kan zich goed vinden in dit voorstel. Het is in het belang van pensioendeelnemers dat premies juist en tijdig worden afgedragen.

6. Aanwijzingsbevoegdheid toezichthouder

De huidige wettekst (artikel 117 PW) geeft de toezichthouder de mogelijkheid om een pensioenuitvoerder die niet voldoet aan de in de wet opgenomen verplichtingen, een aanwijzing op te leggen, met als doel om op de aangegeven punten een verbetering te zien bij de pensioenuitvoerder. In deze wet wordt voorgesteld dat de toezichthouder ook jegens de werkgever of medepleger de aanwijzingsbevoegdheid kan inzetten. Volgens het kabinet betekent dit geen uitbreiding maar verduidelijking van de bevoegdheden omdat de toezichthouder de werkgever of medepleger nu al wel een boete of last onder dwangsom kan opleggen.

Reactie VCP:

De uitbreiding van de aanwijzingsbevoegdheid van DNB naar een werkgever of medepleger roept bij de VCP veel vragen op. Allereerst is de vraag of dit oorspronkelijk ook de bedoeling is geweest. Het automatisme '*wie het meerdere mag, mag ook het mindere*' wordt wel erg gemakkelijk aangenomen. De VCP plaatst dan ook grote vraagtekens bij de conclusie dat de bevoegdheden hiermee niet worden uitgebreid. De onduidelijkheid voor de VCP betreft dat zij niet kan inschatten wat de gevolgen zijn van deze wijziging voor de positie en rol van een pensioenfondsbestuur. Hierbij vraagt zij zich terdege af of deze uitbreiding niet de rol, positie en eindverantwoordelijkheid van een pensioenfondsbestuur jegens werkgevers danwel medeplegers als zodanig onder druk zet. De VCP acht dit vanuit die eindverantwoordelijkheid niet wenselijk. Ook vindt de VCP dat er wel egelijk sprake is van wijziging daar de toezichthouder nu alleen een aanwijzing kan geven jegens een rechtspersoon en de aanwijzingsbevoegdheid hiermee verschuift naar personen.

Ook mag de toezichthouder indien er een aanwijzing wordt gegeven, deze op grond van artikel 188 PW openbaar maken. Aanwijzingen komen gelukkig niet vaak voor en betreffen excessen. Ze zijn echter altijd negatief en het is de vraag als er meer aanwijzingen openbaar worden gemaakt ook jegens andere stakeholders en medeplegers, dit het vertrouwen in het pensioenstelsel als zodanig ten goede komt. De VCP is van mening dat hier grote terughoudendheid mee moet worden betracht. Daarnaast mag DNB ook reeds het feit ter zake waarvan een last onder dwangsom of bestuurlijke boete is opgelegd openbaar maken. Deze wijziging schept volgens de VCP alleen maar meer onduidelijkheid ten aanzien van de rolzuiverheid van een pensioenfondsbestuur. Ook is het voor de VCP niet duidelijk in welke gevallen DNB een werkgever of medepleger een aanwijzing mag geven. Gaat dit alleen bij zware overtredingen gelden? Indien een pensioenuitvoerder een aanwijzing krijgt dan dient hij dit te vermelden in het bestuursverslag of in het afgelopen boekjaar. Hoe zit het als een betrokken werkgever een aanwijzing krijgt? Moet het fonds dit dan ook melden? Kortom het is de VCP niet duidelijk wat de specifieke reden en wat het achterliggende doel van deze wijziging is. De VCP verzoekt hierom het kabinet hier eerst helderheid over te verschaffen en deze wijziging nu uit de Verzamelwet Pensioenen 2019 te halen.